

УДК 7.012:739.2+658.512.2(510)

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ КИТАЮ

СТРУМІНСЬКА Тетяна, ПРИХОДЬКО-КОНОНЕНКО Ірина, ХЕ Сіпу,
ФРОЛОВ Іван

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
struminska.tv@knutd.com.ua

Представлено результати аналітичного дослідження сучасних технологій та методів дизайн-проекткування традиційних ювелірних виробів Китаю, визначення можливості поєднання традиційної техніки філігранної інкрустації Китаю з елементами інших культур на основі дослідження історії цього ремесла та особливостей процесу виготовлення виробів філігранної інкрустації. У результаті дослідження було встановлено, що мистецтво філігранної інкрустації характеризується складністю процесу створення ювелірних виробів та високою вартістю матеріалів, що зумовило надмірну консервативність та відсутність новаторських ідей у сучасних представників ремесла філігранної інкрустації. Практичне значення статті полягає у можливості використання опису технік філігранної інкрустації у якості джерела натхнення для створення дизайну та виготовлення сучасних ювелірних виробів.

Ключові слова: ювелірні вироби, сучасні технології та методи в ювелірному мистецтві, філігранна інкрустація, китайські традиційні прикраси.

ВСТУП

Традиційне китайське ювелірне мистецтво зробило величезний внесок в історію художніх ремесел багатьох країн. Протягом декількох століть китайські майстри розробляли нові методи та технології в ювелірному дизайні. Мистецтво філігранної інкрустації є однією з найвідоміших технік виготовлення ювелірних виробів у Китаї, яке вплинуло на ювелірне ремесло у всьому світі. У період династій Мін та Цін (1368-1912 рр.) більшість прикрас, які використовувалися імператорськими родинами, були виготовлені за допомогою техніки філігранної інкрустації. У Китаї техніка філігранної інкрустації очолює список «Восьми віртуозних форм мистецтв Яньцзіну», це список восьми традиційних декоративно-ужиткових мистецтв Пекіну та вважається живою історією ювелірного ремесла. Сутністю техніки є створення художніх композицій, які прикрашають дорогоцінним камінням, використовуючи тонке металеве плетіння, що складається з напаяних золотих, срібних і мідних ниток. В древньому Китаї ювелірні прикраси призначалися виключно для членів королівської сім'ї та впливових людей – адже тільки вони могли дозволити собі найкращі прикраси з найкращих матеріалів. Сьогодні

залишилося лише кілька майстрів навчених цьому рідкісному, витонченому мистецтву, отже не можна сказати, що воно повністю зникло.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Ознайомившись з історією мистецтва філігранної інкрустації Китаю, можна визначити, що через складнощі процесів виробництва та високу вартість матеріалів, які використовуються для виготовлення традиційних ювелірних виробів, це ремесло неодноразово знаходилося на межі зникнення. Досліджуючи технологію філігранної інкрустації можна визначити засоби її інтегрування у сучасні дизайнерські концепції, а також як цей метод може бути найкращим чином застосовано у виготовленні сучасних ювелірних виробів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Техніка філігранної інкрустації разом із іншими іноземними мистецтвами потрапила до стародавнього Китаю завдяки розвитку Великого шовкового торгового шляху з Персії. При виготовленні ювелірних прикрас почали використовувати техніку інкрустування золотом і сріблом, також поява техніки виготовлення дроту, яка потрапила до стародавнього Китаю з Персії, спонукала до формування мистецтва філігранної інкрустації.

Ремесло філігранної інкрустації за майже 1500 років розвитку й передачі між поколіннями майстрів досягло технічного розквіту у середньому та пізньому періодах династії Мін (1368-1644рр.). Саме у цю епоху сформувалася система ремесла філігранної інкрустації, проникнення до Китаю іноземної культури сприяло розвитку та оновленню ремесла інкрустації філігранних виробів, а також його поєднанню з іншими видами мистецтв. На відміну від епохи Тан, коли популярними були декоративні візерунки круглих форм, в епоху династії Сун широко використовувалися декоративні перфорації та рельєфні візерунки, завдяки чому філігранним виробам надавалася об'ємна форма. За часів династії Юань у техніці філігранної інкрустації з'явилося ще більше елементів монгольської та тибетської культур. Під впливом буддизму Тибету ця техніка стала застосовуватися при створенні буддистських статуй, ритуального посуду, музичних інструментів, столових приладів та ін. Таким чином з'явилося нове відгалуження ремесла, яке одержало назву «монгольське мистецтво філігранної інкрустації», з властивим степовим народам дещо грубим стилем виготовлених виробів. У період династії Мін та Цін стиль ювелірних виробів відображав розкішність та велич, властиві для оформлення імператорського палацу. Щодо відмінностей у мистецтві філігранної інкрустації цих двох династій, в епоху Мін воно відрізнялося поєднанням стилів мінської нарочитої пишноти та сунської класичної простоти. А в епоху Цін прагнення до розкішності та краси ювелірних виробів були зведені в абсолют, внаслідок чого стилю філігранної інкрустації були притаманні величезна кількість дрібних деталей та заплутаних візерунків, а складність виготовлення таких предметів залишається вкрай високою й понині.

Мистецтво філігранної інкрустації складається з двох різних технік: філігрань та інкрустація. Філігрань – це процес обробки золота, срібла та інших металів, у результаті якого метал перетворюється на тонку канитель, до якої застосовуються техніки згинання, з'єднання, в'язі, спайки, плетіння та нашарування для створення різних орнаментів та візерунків. Під інкрустацією

мають на увазі вставку дорогоцінного каміння у ювелірні вироби, виготовлених за допомогою філіграні.

Процес виготовлення виробів філігранної інкрустації є дуже складним. Він включає такі етапи, як дизайн, створення схеми, формування, виготовлення заготовки, виготовлення тонкого дроту (канителі), надання канителі форми, паяння, нанесення позолоти, полірування, інкрустація дорогоцінним камінням та інші процеси. Окрім того, на виробках філігранної інкрустації можна виконати подальше декорування за допомогою гравіювання, воронування, фарбування та інших технік.

ВИСНОВКИ

Сьогодні технічний рівень мистецтва філігранної інкрустації характеризується відсутністю суттєвого розвитку. Більш того, через історичні обставини, було втрачено частину технік, які використовувались у період династій Мін та Цін, що призвело до певної стагнації у ремеслі китайської філігранної інкрустації. В останні роки майстри цього мистецтва намагаються повернути втрачені техніки та відновити частину втрачених знань щодо технології виготовлення виробів філігранної інкрустації шляхом дослідження історичних джерел та культурних реліквій, які були знайдені на археологічних розкопках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чжоу Лін. Філігранна інкрустація: тисячорічна майстерність, яка вражає світ. Економічний вісник. 11.2009
2. Хан Ченг. Дослідження спадщини традиційних ювелірних виробів Пекіну: наукова дисертація. Южно-центральный университет национальностей, 03.2011
3. Азиатские ремесла: ювелирное наследие Китая URL: <https://www.katerinaperez.com/ru/articles/asian-artistry-china-jewellery-making-legacy> (дата звернення: 11.03.22.)

STRUMINSKA T., PRYKHODKO-KONONENKO I., HE S. FROLOV I. MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES OF DESIGN-DESIGN OF TRADITIONAL JEWELRY OF CHINA

The article presents the results of an analytical research of modern technologies and methods to design-projection traditional Chinese jewelry design, determine the feasibility of combining the traditional technique of filigree inlays of China with elements of other cultures through the research of history of the craft and the manufacturing process of products features filigree inlays. In the result of the research found that delicate inlay art is characterized by complexity of creating jewelry and high cost of materials that caused excessive conservatism and lack of innovative ideas in the modern representatives of crafts filigree inlays. The practical significance of the article is to describe the possibility of using the technique of filigree inlays as a source of inspiration for the manufacture of design and production of modern jewelry.

Key words: jewelry, modern technology and methods in jewelry arts, filigree inlaid, traditional Chinese decorations.